

Vlaams
Parlement

vergadering **C133**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 7 februari 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over mogelijke vervuiling door zware metalen in oeverversteving – 1045 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobback aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over mogelijke loodvervuiling als gevolg van het gebruik van metaalslakken voor oeverversteving – 1047 (2016-2017)	3
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de evaluatie van de hemelwaterplannen – 1095 (2016-2017)	6
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de beoordeling van economische aspecten bij ruimtelijke structuurplannen en ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP's) – 1099 (2016-2017)	8
VRAAG OM UITLEG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het Vlaamse aandeel in een gecoördineerd nationaal klimaatplan en de werking van de Nationale Klimaatcommissie – 1105 (2016-2017)	11
VRAAG OM UITLEG van Renaat Landuyt aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over gemeentelijke ruimtelijke beleidsplannen – 985 (2016-2017)	16

VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over mogelijke vervuiling door zware metalen in oeverversteving – 1045 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobback aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over mogelijke loodvervuiling als gevolg van het gebruik van metaalslakken voor oeverversteving – 1047 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, de nieuwssite Apache meldde vorige week dat onderzoek van de Universiteit Antwerpen aangeeft dat op sommige plaatsen de vervuiling met zware metalen, met name lood, van oppervlaktewater negentien keer hoger ligt dan de richtwaarde door het gebruik van metaalslakken als oeverversterking.

Die metaalslakken zijn blijkbaar afkomstig van Umicore, dat er elk jaar 150.000 tot 200.000 ton van produceert als restproduct. Die slakken worden al sinds jaar en dag gebruikt, onder meer door Waterwegen en Zeekanaal (W&Z) om de oevers van de waterlopen mee te verstevigen. Stalen uit de Schelde zouden zeer hoge concentraties aan lood aangeven. De Vlaamse Milieumaatschappij, ook beheerder van waterlopen, zegt enkel breukstenen, een natuurlijk materiaal, te gebruiken en geen slakken, om het voorzorgsprincipe te huldigen.

Umicore zelf stelt dat enkel de buitenste schil van de slakken een beetje metaal loslaat, maar niets dat ons zorgen kan baren. Volgens Apache zou de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) het gebruik van metaalslakken nochtans voorlopig hebben opgeschort, of toch een bepaalde soort ervan. Ook zegt Apache dat de slakken op sommige plaatsen verkrumelen, bijvoorbeeld bij Fort Liefkenshoek, waardoor er zeker meer metalen vrijkomen dan Umicore beweert.

Minister, over welke informatie beschikt u met betrekking tot het gebruik van en de mogelijke vervuiling met zware metalen door metaalslakken? Ik denk dan bijvoorbeeld aan onderzoeksresultaten van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) en/of OVAM. Welke conclusies trekt u uit die gegevens? Is er extra onderzoek nodig? Zo ja, wie moet dat uitvoeren en binnen welke termijn?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp-a): Mijn vraag om uitleg is grotendeels gelijk aan die van de heer Vandaele, want wij luisteren duidelijk naar dezelfde tamtam. Minister, ik zie u al zuchten, maar u kunt ons waarschijnlijk objectiever, minder spectaculair, grondiger en beter wetenschappelijk onderbouwd informeren. Want blijkbaar zijn er wel degelijk studies, zowel van W&Z als van OVAM, met onderzoek, nazicht en bedenkingen over het gebruik van die metaalslakken. OVAM zou van minstens een type het gebruik een tijdlang hebben opgeschort, en zou nu overwegen om het opnieuw goed te keuren.

Minister, de grond van het bericht op de site is één zaak, maar wat is de precieze stand van zaken van de onderzoeken of van de kennis ter zake van het gebruik van die metaalslakken? Dat ze veelvuldig worden gebruikt, is wel een feit. Niemand zal dat tegenspreken, tenzij u dat nu gaat doen, minister. Ze worden veelvuldig gebruikt en actief gepromoot door Umicore. Op zich is daar niets mis mee in het kader van de circulaire economie, maar dat is het niet echt, want het

is natuurlijk downcycling. Maar goed, het is in elk geval positief dat het kan met hergebruik, tenzij het natuurlijk grondige nadelen heeft.

Minister, wat is de stand van zaken van die studies? Wat is de kennis van zaken bij OVAM? Wat zijn de evolutie en de ideeën van Waterwegen & Zeekanaal? Welke zijn in grote lijnen de mogelijke gevolgen van verhoogde loodconcentraties in het oppervlaktewater, waar toch uiteindelijk drinkwater mee wordt geproduceerd op nogal wat plaatsen in Vlaanderen? Wat zijn de potentiële milieugevolgen en de gevolgen voor volksgezondheid? Hoe ernstig moeten we dit nemen?

In het stuk wordt gesuggereerd dat OVAM gedurende een hele tijd minstens één type materiaal dat Umirock zou heten, niet heeft toegelaten voor gebruik, maar nu opnieuw zou willen vrijgeven. Klopt dat? Wat betekent dat concreet voor waar en hoeveel het wordt gebruikt?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: De OVAM kent de VITO-studie (Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek), maar de studie van de Universiteit Antwerpen is haar niet bekend. Blijkbaar is die studie, waarnaar hier wordt verwezen, ook nog niet afgerond. Op basis van de VITO-studie van 2013 is besloten dat op basis van de resultaten van de uitloogproeven van 2006 tot 2013 door een erkend labo, er geen overschrijding werd vastgesteld van de emissiegrenswaarden. Op basis van deze gegevens werd een grondstofverklaring afgeleverd voor het gebruik van de loodslakken van Umicore als dijkversterkingsmateriaal aan de waterkantzijde in waterlopen met een minimumdebiet van 25 kubieke meter per seconde.

Umicore laat momenteel een nieuwe studie uitvoeren, omdat er in december 2015 een nieuwe wetgeving is. De wetgeving op oppervlaktewater is aangepast, en de norm is verstrengd. Als gevolg hiervan is de grondstofverklaring niet meer geldig. De nieuwe studie wordt uitgevoerd door Arche, een studiebureau dat ook betrokken was bij de ontwikkeling van de nieuwe Europese normen voor oppervlaktewater.

In de nieuwe studie zal het gebruik van de loodslakken worden geëvalueerd in het licht van die normen. De OVAM beschikt nog niet over deze studie. Umicore zal een nieuwe aanvraag voor een grondstofverklaring indienen zodra de studie is afgewerkt. De OVAM zal deze studie dan evalueren en hiervoor ook een beroep doen op de expertise van VITO. Zolang er geen nieuwe grondstofverklaring wordt afgeleverd, is het gebruik van loodslakken niet toegestaan.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): We kunnen niemand in dit dossier met de vinger wijzen. Er zijn door de jaren heen al meer stoffen geweest waarvan we aanvankelijk dachten dat ze niet schadelijk waren, denk maar aan asbest. Dat werd op ruime schaal gebruikt, maar bleek dan toch schadelijk te zijn. Er zijn ook wijzigingen van de normen die strenger kunnen worden, waardoor het gebruik van een bepaalde stof ineens wel een probleem kan zijn, terwijl dat voordien niet het geval was.

We blijven hier wat op onze honger zitten omdat we moeten wachten op die studie van de Universiteit Antwerpen die nog niet is afgerond enerzijds, en op wat Umicore zelf naar boven brengt. Daardoor kunnen we hier niet onmiddellijk tot conclusies komen. Het zou toch goed zijn, minister, dat u nauwlettend in het oog houdt hoe dat verder evolueert.

Bruno Tobback (sp.a): Ik sluit me daarbij aan, minister, omdat uw antwoord eerlijk gezegd meer vragen oproept dan beantwoordt. Ik dank u voor de stand van

zaken van het gebruik en de studies. Daar is geen discussie over blijkbaar, maar u zegt dat er vandaag nieuwe elementen zijn voor gereede twijfel. Uit de studie bleek dat er vroeger, tot 2014, geen probleem was met de overschrijding van grenswaarden. Er is nu reden om zich zorgen te maken, ofwel over de relevantie van die grenswaarden, ofwel over de gevolgen van het gebruik van de loodslakken.

Minister, ik zou toch graag een antwoord krijgen op mijn tweede vraag. Wat zijn de potentiële risico's en gevolgen van verhoogde loodconcentraties? Als men het vandaag niet meer toelaat en bepaalde dingen in vraag stelt, dan moet het toch zijn dat er twijfels zijn, zowel over het feit dat de materialen in het verleden zijn gebruikt, als over de vraag of het nog verstandig is om ze in de toekomst te gebruiken. Wat is de totale omvang van het gebruik van die oeververstevingingen? Wat zijn de nieuwe elementen die aanleiding geven tot een voorlopig moratorium, want dat is toch wat de OVAM blijkbaar heeft gedaan? Wat is het potentiële risico? Als het zonder gevaar was, was er ook geen reden voor een moratorium. Dan kon men rustig voortdoen, want het is hoe dan ook de goedkoopste methode.

Minister, hou ons op de hoogte, maar wat meer informatie over de mogelijke risico's zou toch wel nuttig zijn, aangezien dit wijdverbreid is in heel Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Dit is een heel vervelende onzekerheid. Dat is het minste wat we kunnen zeggen. Minister, ik stel voor dat u aandringt bij de Universiteit Antwerpen en dat u, zodra die studie is afgerond en u ze ontvangt, ze overmaakt aan de leden van deze commissie. Dan kunnen we erop terugkomen.

Het is me niet duidelijk wat vandaag de omvang is van het gebruik van die metaalslakken. Dat is een belangrijk element om binnen afzienbare tijd het potentiële risico in te schatten.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Uiteraard volgen wij dit verder op de voet op.

Mijnheer Tobback, u roept op tot een soort van moratorium, maar eigenlijk is dat er al: vanaf die strengere normen mag het ook niet meer worden gebruikt tot er duidelijkheid is. We hebben onmiddellijk actie ondernomen om dit niet verder te verspreiden.

Op de algemene omvang heb ik niet onmiddellijk zicht. Ik zal aan de diensten vragen of daar een overzicht van bestaat. Ofwel is dat voorhanden bij Umicore zelf, ofwel bij verschillende waterdiensten die dat hebben gebruikt.

Wat de potentiële gevaren betreft, is een verhoogde loodconcentratie schadelijk. Ik wil echter herhalen dat in de oorspronkelijke studie van VITO is gebleken dat er geen problemen waren. We wachten af, op basis van de studie van de universiteit van Antwerpen en op basis van de studie van Arche, wat de volgende resultaten zijn. Op basis daarvan kunnen we beslissen wat er verder gebeurt.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): We rekenen op de minister, zoals altijd.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp-a): Om een misverstand te vermijden: ik heb niet opgeroepen tot een moratorium, maar ik heb erkend wat er is, en daar ben ik blij om. Het was dus een positieve opmerking. Mijn enige vraag is wat de reden is voor

dit plotse moratorium en waarover we ons dan ongerust moeten maken. Hoe snel zullen we daarover zekerheid krijgen? Het is een goede zaak dat er een moratorium is: bravo! De vraag is wat we intussen riskeren en wat de erfenis is uit het verleden – u hebt misschien moeten opruimen – en de mogelijke gevaren daarvan. Bij dezen een oproep om daar snel en grondig duidelijkheid over te geven.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de evaluatie van de hemelwaterplannen – 1095 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, we nemen dagelijks in Vlaanderen nog tussen de 5 en 6 hectare open ruimte in. Naast particuliere grondeigenaars dragen ook lokale besturen een verantwoordelijkheid. Water voldoende ruimte geven is meer dan ooit van belang.

Een hemelwaterplan kan de potentiële problemen in kaart brengen en een lange-termijnvisie uitwerken om de leefomgeving in harmonie te brengen met water. Op dit moment zijn de hemelwaterplannen geen verplicht instrument. Vanuit het principe van de lokale autonomie is al meermaals gezegd dat het aan de gemeentebesturen is om te beslissen of zij een hemelwaterplan wensen.

De evaluatie van de opmaak van hemelwaterplannen werd voor een eerste keer besproken op de vergadering van de werkgroep Waterzuivering van 19 september 2016. Met deze evaluatie wil men onderzoeken welke pistes mogelijk en efficiënt zijn om gemeenten aan te sporen om dergelijke plannen op te stellen. Op die vergadering werd de problematiek geduid en werd ook aan alle betrokkenen, dus de rioolbeheerders, de waterloopbeheerders en Ruimte Vlaanderen gevraagd om ervaringen, eventuele belemmeringen bij de uitvoering, suggesties en dergelijke door te geven. Een analyse van de input stond gepland op 21 november. Op basis van die analyse zullen de voorstellen tot bijsturing worden uitgewerkt die in het werkplan voor 2017 van de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) zullen worden opgenomen.

Op basis van een rondvraag door de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) blijkt dat ongeveer 25 gemeenten over een hemelwaterplan beschikken of er een voorbereiden. Een jaar geleden was dat nog maar 1 gemeente. Maar er is nog werk aan de winkel.

Heeft de analyse van de input uit de eerste vergadering van de werkgroep Waterzuivering plaatsgevonden op 21 november? Zo ja, welke conclusies zijn er uit deze analyse getrokken? Welke voorstellen tot bijsturing werden ondertussen uitgewerkt? In welke timing voorziet u voor het werkplan van de CIW? Plant de VMM een volgende rondvraag bij de lokale besturen om te achterhalen hoeveel gemeenten over een hemelwaterplan beschikken of er een voorbereiden? Plant u bijkomende maatregelen voor de lokale besturen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Op de vergadering van de CIW-werkgroep Waterzuivering is afgesproken om gisteren een themadag hemelwaterplan te organiseren. Er waren verschillende deelnemers op deze themadag. Een aantal rioolbeheerders en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VMSG)

hebben daar een toelichting gegeven over hun ervaringen met het opmaken van hemelwaterplannen. Ook de methodiek die is uitgewerkt door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW), is daar besproken.

Zo kwamen de hemelwaterplannen van Overijse en Antwerpen, uitgewerkt door Aquafin, aan bod. Farys lichtte de hemelwatervisie van Gent, Melle en Zingem toe. Pidpa (Provinciale en Intercommunale Drinkwatermaatschappij der Provincie Antwerpen) presenteerde de hemelwatervisie van Heist-op-den-Berg en Brasschaat.

De bedoeling was om te informeren over de goede praktijken op het terrein. Een aantal grotere gemeentelijke rioolbeheerders zijn dus concreet aan de slag met hemelwaterplannen. Ook de linken met andere ontwikkelingen kwamen aan bod.

VLARIO (Vlaamse Rioleringen), dat recent een typebestek over de opmaak van een hemelwaterplan afgerond heeft, kwam een aantal actiepunten toelichten. Ruimte Vlaanderen verduidelijkte de kansen van een hemelwaterplan in het toekomstig ruimtelijk beleid.

Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) duidde de verbanden met het draaiboek Groenplan, en de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) gaf toelichting bij het modelleringswerk dat in 2017 over afstromingsgevoelige gebieden zal gebeuren en dat nuttig kan zijn voor hemelwaterplannen.

Daarnaast had de themadag tot doel om een discussie op gang te brengen over hoe de gemeenten/rioolbeheerders aangezet kunnen worden tot de opmaak van een hemelwaterplan, bijvoorbeeld via het ontsluiten van goede voorbeelden, en over eventuele mogelijke bijstellingen aan de methodiek. De evaluatie is nog lopende.

In afwachting van deze verdere analyse kunnen nog geen definitieve conclusies geformuleerd worden. Wel stel ik vast dat het opmaken van hemelwaterplannen breder verspreid geraakt.

Aangezien de evaluatie nog lopende is, is het voorbarig om een uitspraak te doen over de voorstellen tot bijsturing.

Er bestaat al sinds 2014 een methodiek voor het opmaken van een basishemelwaterplan en een detailhemelwaterplan. Het werkplan 2017 van de CIW voorziet in een actualisatie daarvan tegen de vergadering van 16 oktober 2017.

Een nieuwe rondvraag bij de lokale besturen is voorlopig niet gepland. Maatregelen voor een verdere sensibilisering van de lokale besturen maken deel uit van de verdere besprekingen binnen de CIW-werkgroep Waterzuivering. Ik ben ervan overtuigd dat het uitwerken van bijkomend ondersteunend materiaal, zoals een bestek bij VLARIO of een geactualiseerde methodologie, het duidelijk maken van verbanden en raakvlakken met andere thema's en het tonen van de goede voorbeelden van de pionier-gemeenten, ervoor zullen zorgen dat ook andere lokale besturen overtuigd geraken.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw reactie. Ik was een aantal jaren geleden ook zelf aanwezig in Mechelen, op de Lamot-site, toen die themadag over water werd georganiseerd. Ik heb al meermaals gevraagd om nog eens zo'n dag te organiseren voor de lokale besturen. Ik heb begrepen dat de themadag gisteren voor de rioolbeheerder en voor alle lokale besturen was bedoeld? Of ging het enkel over de rioolbeheerders? Indien het niet voor de lokale besturen was, wil ik toch vragen om dit open te trekken naar alle lokale besturen. Het is belangrijk dat elke lokaal bestuur het belang van de waterproblematiek

onder ogen blijft zien. Zij kunnen dan, al dan niet op vrijwillige basis, beslissen om zo'n waterhemelplan op te maken. Het is ook goed dat die goede praktijken gisteren zijn gedeeld op die themadag.

We hebben het hier al meermaals gehad over het waterbergend vermogen en over de signaalgebieden. Via de aanpassing van de Codex Ruimtelijke Ordening zouden bepaalde signaalgebieden worden aangeduid als watergevoelige openruimtegebieden. Wat is de stand van zaken van de inwerkintreding van die wijziging?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, op het vlak van het beheer van hemelwater kan hier en daar inderdaad nog een tandje bij worden gestoken.

Wie een beetje rondkijkt en praat met studiebureaus, krijgt al snel heel concrete suggesties om meer te doen met dat hemelwater. Ik denk dan aan de insijpeling op eigen terrein. Men kan eigenlijk al heel veel doen met een klein tuintje of koertje om hemelwater te infiltreren. Toen ik schepen was, hebben we ooit een gigantische regenwaterput opgelegd aan een groot bouwproject. Nadien bleek daar maar een aftapkraantje op te staan, dat had dus geen enkele zin. Maar ik geloof dat dat nog altijd kan, ik hoorde vorige week nog een vergelijkbaar verhaal. Een ander voorbeeld is de diameter van de buizen bij vertraagde afvoer van hemelwater in verkavelingen. Misschien moet u eens een lijstje maken van deze concrete voorbeelden die zinvol zijn wanneer we het hebben over het beheersen van ons hemelwater.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw De Vroe, ik zal laten nagaan wie daar gisteren allemaal aanwezig was. In elk geval is het de bedoeling dat de VVSG dit onderwerp op verschillende studiedagen en contactmomenten nog meer onder de aandacht brengt.

De codex wordt heel binnenkort goedgekeurd door de regering – het advies van de Raad van State is net binnen – en zal dan hopelijk snel door het parlement worden goedgekeurd.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw bijkomende reactie over de themadag. Ik kijk uit naar uw antwoord. De manier waarop u dit aanpakt, zet de goede praktijken in de verf, en dat werkt het best. Als die themadag niet was gericht naar de lokale besturen, wil ik u aanmoedigen om dit opnieuw te organiseren met hen erbij.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de beoordeling van economische aspecten bij ruimtelijke structuurplannen en ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP's) – 1099 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Wanneer we gaan kijken naar de regelgeving inzake economische aspecten en ruimtelijke ordening, dan zien we drie aanknopingspunten. Het eerste is artikel 1.1.4 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening,

dat bepaalt dat ruimtelijke behoeften van verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig tegen elkaar moeten worden afgewogen. Bij vergunningen en ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP's) moet men dus rekening houden met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen.

Het tweede aanknopingspunt is het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV). RUP's worden opgemaakt in uitvoering van het structuurplan. Voor de regionaalstedelijke gebieden stelt het RSV: "Voor het aanbodbeleid op vlak van kleinhandelszones gelden volgende uitgangspunten: complementariteit met de handel en wandel in de binnensteden, het vermijden van ongewenste aanzuigeeffecten ten nadele van de binnensteden, duurzame mobiliteit en het voorkomen van verdere lintbebouwing."

Het derde aanknopingspunt is het decreet Integraal Handelsvestigingsbeleid, dat voortbouwt op de Winkelnota 2.0.

Stel u voor dat een stuk landbouwzone zou worden herbestemd naar een zone voor kleinhandel, dan is mijn vraag hoe en wanneer die drie aanknopingspunten die ik net heb opgesomd, in dit verhaal aan bod komen.

Gebeurt de afweging en de beoordeling van die economische aspecten en gevolgen door bepaalde instanties? Worden deze aspecten opgenomen in het kader van de milieueffectenrapportage? Wie een detailhandelproject wil opstarten, moet alternatieven op tafel leggen. Wordt daarbij rekening gehouden met de economische impact?

In welke mate zijn alternatieven die de toets aan de drie net genoemde elementen en het RSV niet doorstaan, als 'redelijk' te noemen en mogen zij als dusdanig opgenomen worden in de plan-MER? Gebuisd voor het Ruimtelijk Structuurplan, maar toch als alternatief in een plan-MER, kan dat?

Wat in het geval van delegatie van een effectenrapportage? Stel dat een retail-speler zegt dat hij wel de effectenrapportage zal doen om van een landbouwzone naar retail te gaan. Stel dat het die speler zelf is die het doet, moet die dan zelf de beoordeling over dat economische maken? Dat lijkt mij een beetje raar, want dan ben je rechter en partij. Of is het een andere speler die dat moet doen?

Zonder te verwijzen naar enige concrete casus, minister, is dit een vraag over waar in het proces die principes aan bod komen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega Ronse, uiteraard zijn wij ons ervan bewust dat als je een beslissing neemt, je goede afwegingen moet maken tussen verschillende invalshoeken en verschillende belangen. Dat geldt zeker ook voor het ruimtelijke beleid en de gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen, waar je altijd een afweging hebt tussen economische belangen en milieubelangen. Dat is een cruciaal element in de beslissing. Met het decreet van 19 augustus 2016 wordt voorzien in een integratie van GRUP en plan-MER. Dat is een heel belangrijke stap naar het verder integreren van die verschillende invalshoeken bij het planningsproces.

Maar er is ook de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO). De VCRO vereist dat de overheid bij beslissingen op het vlak van ruimtelijke ordening rekening houdt met de economische gevolgen. Toegepast op het concrete voorbeeld van een gewestelijk RUP, vereist de VCRO dus dat de Vlaamse Regering bij het goedkeuren van een GRUP rekening houdt met de gevolgen voor de economie.

Zoals u weet, beslist de Vlaamse Regering eerst over de voorlopige vaststelling en dan definitief. In elk van die beslissingen geldt dus dat de regering daar rekening mee houdt. Het behoort tot de gebruikelijke werkwijze om een dergelijke afweging een plaats te geven in de besluiten van de Vlaamse Regering over GRUP's. De diepgang, de inhoud en de vorm van die afweging zijn uiteraard afhankelijk van de inhoud van het GRUP.

De besluitvorming door de Vlaamse Regering wordt voorafgegaan door een planproces en overleg waarin het plan vorm krijgt en waarin participatie wordt georganiseerd. In dat proces worden de inhoudelijke opties geformuleerd, zodat in die voorbereidende fase ook al een beoordeling gebeurt van de ruimtelijke draagkracht en er een afweging wordt gemaakt van de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen.

Voor de gewestelijke RUP's is tot nu toe nog altijd het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) van toepassing, totdat het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen er is. Aangezien het RSV heel wat programmatorische indicaties bevat, betekent dat in de praktijk dat de GRUP's worden opgemaakt in uitvoering van het RSV. Dus letterlijk: de opmaak van het GRUP gebeurt om een doelstelling, taak of opdracht die in het RSV is opgenomen, te realiseren. Voorbeelden van dergelijke opdrachten en visies zijn de ontwikkeling van een bedrijventerrein, de afbakening van een grootstedelijk gebied of een afbakening van een samenhangend openruimtegebied, zoals een boscomplex.

Ik ga hier niet in op de decretale mogelijkheden en de geldende voorwaarden om af te wijken van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Dat zou ons veel te ver leiden. Voor het beoordelen van de gevolgen die een plan kan hebben op de leefomgeving en het milieu, is er ook het Europese kader, het milieueffectenonderzoek, in het voorbeeld dat hier voorligt, het plan-MER. De procedure voor de opmaak van een plan-MER en de relatie met het GRUP is wettelijk vastgelegd, zowel in het decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid als in de VCRO.

Voor het beoordelen van de effecten op economie en kleinhandel bestaat een dergelijk formeel en procedureel kader niet. U verwijst naar de Winkelnota van de Vlaamse Regering en het decreet Handelsvestigingen. Daarin worden wel inhoudelijke doelstellingen geformuleerd, maar er is geen procedure vastgelegd. In de praktijk betekent dit dat het opmaken en goedkeuren van een plan-MER een verplichte procedurestap is, die gezet wordt bij het opmaken van een GRUP. En natuurlijk moet er bij de opmaak ook rekening gehouden worden met de Winkelnota. De afweging van de economische aspecten gebeurt ook al in het voorafgaande planproces. Die aspecten komen bijvoorbeeld ook aan bod in het kader van een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA), een economische impactanalyse of een ander onderzoek van economische aard.

In een milieueffectenrapport worden economische aspecten niet beoordeeld. Daarvoor bestaan andere instrumenten, zoals het MKBA, waar ik daarnet naar verwees. In zekere zin spelen die aspecten wel een rol bij het alternatievenonderzoek. Op dat vlak is het dus misschien wel zo te interpreteren.

In de handleiding voor de MER staat het volgende opgenomen: "Het basisplan of -project komt doorgaans tot stand tijdens een voortraject, voorafgaand aan de eigenlijke MER-procedure, door verschillende elementen samen in overweging te nemen. De initiatiefnemer houdt hierbij rekening met zaken als kostprijs, effectiviteit, technische haalbaarheid, ligging en draagvlak. Wat ook de motivatie is van de initiatiefnemer, het is belangrijk zijn voorkeur voor de voorgestelde basisoplossing te expliciteren." Een alternatief wordt gedefinieerd als "een andere manier om de doelstelling(en) van het basisplan of basisproject te realiseren".

Een redelijk alternatief moet een kansrijk alternatief zijn. Een alternatief dat hoogstwaarschijnlijk nooit gerealiseerd zal worden, is geen redelijk alternatief. Een kansrijk alternatief moet in de eerste plaats kunnen garanderen dat de plandoelstelling ook gehaald wordt. In de tweede plaats moet het ook realistisch zijn. De meningen kunnen verschillen over de vraag of een bepaald alternatief al dan niet realistisch is. In de praktijk valt er meestal wel een consensus te vinden rond het standpunt dat een alternatief dat onevenredig duur is of uitzonderlijke technische problemen met zich meebrengt, ook niet realistisch is. Er zijn hele theorieën over wat al of niet onverenigbaar is.

In de handleiding 'alternatieven in de milieueffectrapportage' wordt vermeld dat kansrijke alternatieven aansluiten bij het recent besliste beleid. De uiteindelijke beslissing over wat kansrijk en redelijk is, ligt bij de bevoegde overheid, meer bepaald de dienst MER. Die legt zijn beslissing natuurlijk wel vast in de richtlijnen.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Bedankt, minister. U bent begonnen met aan te geven dat de MER- en GRUP-procedure geïntegreerd worden. Er zijn vandaag uiteraard dossiers waar het MER is opgestart en waar die integratie nog niet kan plaatsvinden.

Als ik uw antwoord goed begrijp, hoeft men wettelijk geen rekening te houden met de economische impact tijdens de fase van de milieueffectenrapportage. Begrijp ik dat goed? En moet het gaan over zaken die kansrijk zijn, waarvan u net de interpretaties hebt gegeven?

Over de ruimtelijke uitvoeringsplannen zegt u wel dat dat de toets van beperkte economische impact moet doorstaan. U zei ook dat de Vlaamse Regering daarover dient te beslissen. Ik ga er dan ook van uit dat als de Vlaamse Regering daar iets over beslist, dat ook bindend is. Dat zijn mijn twee bijkomende vragen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Het klopt dat de MER geen uitspraak doet over louter economische effecten. We hebben trouwens ook een afspraak dat we aan 'no gold-plating' doen in de Vlaamse Regering, wat nogal uitdrukkelijk en prominent aanwezig is. Dat is inderdaad niet opgenomen in de regelgeving.

Wat de codex wel bepaalt, in artikel 1.1.4, is dat je ook moet omschrijven wat de economische gevolgen zijn. Maar dat maakt geen deel uit van de milieueffectenrapportage.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Bedankt, minister. Ik begrijp dat, wat de milieueffectenrapportage betreft, men die alternatievenstudie daar niet op moet richten, maar dat men wel in de kennisgevingsnota moet omschrijven wat de economische gevolgen zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het Vlaamse aandeel in een gecoördineerd nationaal klimaatplan en de werking van de Nationale Klimaatcommissie – 1105 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevorde (Onafhankelijke): Minister, 15 maart 2017 is de tweede deadline voor de rapportering aan de Europese Commissie. Ik heb het dan over het indienen van het document rond nationale beleidsinitiatieven, maatregelen en prognoses over de uitstoot van broeikasgassen.

België is altijd als geheel verantwoordelijk in dezen, maar we weten allemaal dat Vlaanderen ook een grote verantwoordelijkheid draagt, omdat het verantwoordelijk is voor de grootste uitstoot in de non-ETS-sectoren (Europees Emissiehandelsstelsel): transport, gebouwen, landbouw en kleine industrie. Daarom heeft de Vlaamse Regering ook een belangrijke verantwoordelijkheid in het respecteren van de gestelde ultimata. Bij de eerste deadline van 15 maart 2015 werden niet alle rapporteringsverplichtingen gerespecteerd. Dat had te maken met het feit dat er nog geen intra-Belgische verdeling van de klimaatinspanningen bestond. Nu is dat akkoord er natuurlijk wel.

Concreet moet onder meer een nationaal klimaatplan worden meegedeeld, wat natuurlijk een coördinatie vereist met de al bestaande plannen op deelstaatniveau. Als ik me niet vergis, werden twee jaar geleden alle bestaande plannen gewoon samen ingediend, maar eigenlijk moet dat een gecoördineerd nationaal klimaatplan zijn. Er moet binnenkort ook opnieuw een nationale prognose van de uitstoot met aanvullende maatregelen aan de Europese Commissie worden meegedeeld.

De voornaamste coördinatie tussen deelstaten en het nationale niveau vindt plaats binnen de Nationale Klimaatcommissie. Dat is afgesproken binnen het samenwerkingsakkoord van 2002. Het laatste nationale klimaatplan liep af in 2012. In 2012 werd ook beslist om een nieuw plan op te stellen voor de periode 2013 tot 2020. Dat plan is er dus nog altijd niet.

Een bijkomende bezorgdheid, die u ongetwijfeld ook al hebt vernomen, onder andere vanuit het middenveld, is de transparantie van de werking van de Nationale Klimaatcommissie, waar ook Vlaamse vertegenwoordigers in zetelen. Tot nog toe worden voornamelijk de beslissingen en de agenda online gepubliceerd, maar de eigenlijke verslagen niet.

Minister, zal er op 15 maart van dit jaar een echt gecoördineerd en geïntegreerd nationaal klimaatplan worden meegedeeld aan de Europese Commissie? Zit daar ook een prognose van de uitstoot met aanvullende maatregelen bij? Als dat nationale klimaatplan niet wordt ingediend, zijn de werkzaamheden aan dat plan dan opgestart of heeft men bijvoorbeeld de intentie om gewoon opnieuw voor elke entiteit de deelplannen in te dienen bij de Europese Commissie? Of bestaat er toch een onderhandeling rond dat nationale klimaatplan? Wanneer zal dat worden afgerond?

Zullen de bijkomende maatregelen die al voorzien zijn, volstaan om de inspanningskloof te dichten die Vlaanderen en dus ook België vanaf 2020 zullen kennen? U kent de discussie: er wordt een deficit opgebouwd tijdens het tweede deel van de huidige verbintenisperiode en dat wordt dan gecompenseerd met eerdere jaren. Dat betekent wel dat we tegen 2020 met een kloof zitten. Dat zou ons wel eens in de problemen kunnen brengen vanaf 2021.

Mijn derde vraag gaat over de verdeling van de inspanningen tegen 2021-2030. Hoe kijkt u als minister aan tegen het uitzetten van een tijdslijn, zodat we vrij snel tot een akkoord kunnen komen? We moeten lessen trekken uit het verleden. Het heeft altijd heel lang geduurd, wat natuurlijk te maken heeft met ons complexe land. Zal er daarbij naar gestreefd worden om, in lijn met uw eerdere verklaringen, een vaste verdeelsleutel te bepalen – wat ik trouwens ondersteun – met het oog op inspanningsverdelingen nog verder in de toekomst, dus na 2030?

Vindt u het tot slot een goed idee om de verslagen van de vergadering van de Nationale Klimaatcommissie openbaar te maken?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega, België moet tegen 15 maart de tweejaarlijkse rapportage overmaken aan de Europese Commissie. Dat wordt momenteel volop voorbereid door de verschillende betrokken entiteiten binnen België. U weet dat Vlaanderen in 2013 het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2013-2020 goedgekeurd heeft. Pas recent is dat ook in de andere gewesten gebeurd. Het Waalse Gewest heeft het 'Plan Air-Climat-Energie 2016-2022' goedgekeurd. Dat is pas in april 2016 gebeurd. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest heeft zijn plan goedgekeurd in juni vorig jaar.

We zijn ondertussen 2017, en het lijkt me weinig zinvol om die plannen nu te integreren tot één nationaal plan. In de schoot van de Nationale Klimaatcommissie is vorige week in consensus afgesproken dat het opstellen van een Nationaal Klimaatplan 2013-2020 geen toegevoegde waarde heeft en dat we het dus niet zullen doen. De focus gaat nu beter uit naar de voorbereiding van een Nationaal Energie- en Klimaatplan 2021-2030. Naast de lopende tweejaarlijkse rapporteringscyclus vraagt de Europese Commissie nu voor de eerste keer aan de lidstaten om een Nationaal Energie- en Klimaatplan 2021-2030 op te maken.

In haar zogenaamde winterpakket 'Clean energy for all Europeans' heeft de Commissie op 30 november 2016 een wetgevend voorstel voor de governance voorgesteld. Daarin wordt gevraagd om eind dit jaar een draft en eind 2018 de finale versie van een Nationaal Energie- en Klimaatplan in te dienen. De voorbereidingen zijn gestart en zowel het Vlaams Klimaat- en Energiepact als de resolutie van het Vlaams Parlement zijn daarbij belangrijke inspiratiebronnen.

Net zoals voor de periode 2013-2020 zal de Belgische niet-ETS-doelstelling 2030 en de aan België toegekende jaarlijkse emissieruimte voor de periode 2021-2030 verdeeld moeten worden tussen de gewesten, waarbij ook de federale overheid een ambitieuze reductiedoelstelling opneemt. Uiteraard moet dat gebeuren in overleg met alle betrokkenen.

De intra-Europese verdeling van de niet-ETS-doelstelling is nog niet afgerond. In het meest optimistische geval wordt er binnen Europa een akkoord bereikt in het voorjaar van 2017. Indien dat niet lukt, zal er wellicht gewacht worden tot na de verkiezingen en de daaropvolgende regeringsvorming in zowel Frankrijk als Duitsland. Ik ben van mening dat de Nationale Klimaatcommissie daar niet op moet wachten en alvast aan een Nationaal Energie- en Klimaatplan moet werken, naar het voorbeeld van wat wij hebben gedaan. In Vlaanderen hebben we ook niet gewacht op het intra-Belgische akkoord, maar zijn we al in 2013 tot onze eigen plannen overgegaan.

In 2017 neemt het Waalse Gewest het voorzitterschap van de Nationale Klimaatcommissie op zich. Daar werd het informatieverlag van de Senaat onder de aandacht gebracht. Vanuit Vlaanderen zal ik de voorstellen die het voorzitterschap zal lanceren inzake de volgende 'burden sharing', grondig bestuderen. We zullen daar ook constructief overleg over plegen.

Zelf ben ik voorstander van een uitgewerkte verdeelsleutel voor klimaatdoelstellingen binnen de Nationale Klimaatcommissie, ook voor toekomstige verplichtingen die op ons afkomen met het oog op 2040 en 2050.

Wat de verhoogde openbaarmaking van de verslagen van de vergaderingen betreft, kan ik u melden dat de beslissingen die worden genomen, sowieso actief publiek worden gemaakt. In de schoot van de Nationale Klimaatcommissie is men

er niet van overtuigd dat ook het actief openbaar maken van de beraadslagingen voorafgaand aan de beslissingen zou bijdragen aan een efficiënte en slagkrachtige werking van de Nationale Klimaatcommissie, wat wij toch allemaal willen. Met uw laatste vraag gaat u in op de werking van de Nationale Klimaatcommissie, iets wat u al vaker onder de aandacht hebt gebracht. Ook wat dit betreft, zal het informatieverslag van de Senaat verder worden bestudeerd en zullen de aanbevelingen in de Klimaatcommissie worden meegenomen.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevorde (Onafhankelijke): Bedankt, minister. Ik betreur het dat er nu zelfs de intentie is om geen nationaal klimaatplan op te stellen. Ik vraag me af hoe de Europese Commissie daarop zal reageren. Heeft men daar al contact over opgenomen? Vindt men het oké dat elke entiteit gewoon afzonderlijk een plan heeft en dat die gezamenlijk worden ingediend? Heeft men daar een idee van? Ik denk dat we het enige land in de Europese Unie zijn dat geen nationaal klimaatplan zal hebben ingediend. Er is blijkbaar beslist om dat gewoon niet te doen.

Dan is er het halen van de doelstellingen zelf. Dat is natuurlijk het belangrijkste, nog veel belangrijker dan het al dan niet indienen van een plan. Rapport na rapport toont aan dat we, voor heel België, niet op schema zitten. Vorige week nog werd het tweede 'State of the Energy Union'-rapport van de Commissie gepubliceerd. En opnieuw werd België genoemd als een van de landen die de doelstellingen tegen 2020 niet zullen halen. Dat is kritiek die telkens weer terugkomt.

Minister, wat me ook interesseert, is te weten dat we een verschillende houding hebben ten aanzien van die kloof tegen 2020. U kijkt altijd naar de gecumuleerde kloof. Ik kijk voornamelijk naar de toestand in 2020, omdat dat relevant is voor wat we nadien zullen uitstoten, dus vanaf 2021 richting 2030. Zitten we op basis van de laatste cijfers nog altijd op schema om geen gecumuleerde kloof te laten zien inzake de broeikasgassen? In de periode 2013-2020, zelfs gecumuleerd, halen we volgens de laatste prognoses onze doelstellingen. Daar krijg ik graag wat meer duidelijkheid over. We hebben er al vaker over gediscussieerd, maar waarschijnlijk zijn er ook nieuwe cijfers bekend. Wat is de laatste stand van zaken?

Wat de werking van de Nationale Klimaatcommissie betreft: op de openbaarheid ervan heb ik in het verleden al gewezen. Dat staat ook beschreven in het inforapport van de Senaat. Mijnheer Vandaele, u bent senator en een van de auteurs van dat inforapport. Het is in elk geval een goede zaak dat de Senaat oproept tot meer transparantie en dus ook inzage vraagt in de verslagen.

Ik ondersteun dat we niet moeten wachten op het definitieve vastleggen van de Europese verdeelsleutel voor België, voor we de intra-Belgische verdeling voor de periode 2021-2030 voorbereiden. Eigenlijk kennen we die vandaag. Oké, die is niet definitief vastgelegd, maar er zal nauwelijks nog iets aan worden gewijzigd, misschien 1 procent, maar niets fundamenteels. Minister, ik hoop dat u mee aan de kar trekt om heel die trein op te starten, zodat we snel tot een intra-Belgische verdeling kunnen komen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Mijnheer Sanctorum, het verbaast me dat u wakker ligt van het feit dat er geen nationaal klimaatbeleidsplan wordt opgesteld. Als ik u was, ik zou van andere dingen wakker liggen, maar daar niet van. We weten allemaal dat de deelstaten uiteindelijk de grootste verantwoordelijkheid en de bevoegdheden hebben om dat probleem aan te pakken. Die plannen bestaan nu al bij de verschillende entiteiten. Ik zou me daar dus niet in vastbijten. Het is belangrijk dat iedereen zich inspant en zijn best doet. In Vlaanderen is dat de

bedoeling, en ik neem aan dat dat bij de andere entiteiten ook zo is. U lijkt zich te focussen op iets dat minder belangrijk is als het erop aankomt het probleem echt op te lossen. Het lijkt me te gaan over de vorm, en niet over de inhoud.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Er is wel een plan nodig omdat je moet weten waar je naartoe wilt. Als je dat weet, is het iets gemakkelijker de weg ernaartoe te plaveien. Als je dat niet weet, is de uitkomst nog onzekerder.

Minister, u zegt dat u voor een vaste verdeelsleutel bent. Misschien valt daar iets voor te zeggen, maar ik heb niet de indruk dat die er snel aankomt. Hebt u dan wel die hoop om de verdeling tussen de verschillende entiteiten te regelen? Hoe ziet u dat als die vaste verdeling er misschien toch niet komt? U bent niet duidelijk in hoe die verdeling zal plaatsvinden. Welk tijdpad is daarop gezet?

We hebben al vaker gezegd dat het lang heeft geduurd. U zegt dat het in het verleden ook lang heeft geduurd. Ja, dat weet ik ook wel, maar misschien hebben we geleerd van de slechte voorbeelden uit het verleden, van die langdurige onderhandelingen om de verdeling goed te krijgen. Soms duurde dat zeven of acht jaar. Misschien kunnen we dat in de toekomst toch iets sneller laten gebeuren. Hebt u daar een plan voor? Hoe denkt u dat het kan gebeuren? Het geeft toch een slecht beeld dat die onderhandelingen over de verdeling zo lang duren.

De doelstellingen worden moeilijk gehaald. We hebben een kunstgreep moeten toepassen om ze in 2020 te halen. Dat klopt, maar als we de grafieken zien, blijkt dat we er bij ongewijzigd beleid helemaal niet zullen komen tegen 2030. U zegt steeds dat u er wel een beleid tegenover zult zetten, maar ik vraag me af welk beleid en welke bijkomende inspanningen u in de markt wilt zetten om de doelstellingen te halen tegen 2030? Dat lijkt me veel fundamenteeler dan het wel of niet hebben van een plan. Maar het hebben van een plan geeft de richting aan waar je wilt geraken, en dat is toch ook nodig.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Tegen 15 maart 2017 moeten we onze rapportering overmaken aan Europa. Daar moet een prognose zonder maatregelen in staan, een prognose met bestaande maatregelen en prognoses met aanvullende maatregelen. Alle entiteiten zijn daar volop mee bezig. Het is nu niet mogelijk daarop vooruit te lopen en te zeggen wat die resultaten zijn.

Wat zegt Europa ervan dat we met drie verschillende plannen gaan en niet met één geïntegreerd plan? Europa geeft daar eigenlijk niet om. Europa vindt het vooral belangrijk dat de plannen er zijn en dat ze goed worden overgemaakt. De meerwaarde van het samenbrengen in één federaal plan zien we op dit moment niet. Het is belangrijk om ons op 2020-2021 te focussen.

Wat zal er volgens verschillende scenario's gebeuren? Ik heb gezegd dat de eerste gesprekken over vaste verdeelsleutels op basis van de conclusies van de Senaat lopende zijn in de Nationale Klimaatcommissie. Ik heb geen glazen bol om te zien hoe dat verder zal lopen, maar we hopen dat het vlot zal gaan, en daar zullen we ook alles aan doen. Al de rest is speculatie, waarop ik niet kan doorgaan. Hoe kan ik nu de toekomst voorspellen? Mocht ik dat kunnen, ik zou hier vandaag waarschijnlijk niet zitten.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, die laatste uitspraak is er een om over na te denken.

Ik dank u voor uw antwoord. Het enige wat erin ontbreekt, is de inschatting of we nu eigenlijk een gecumuleerde kloof zullen hebben, ja of nee? Tegen 15 maart moet er inderdaad worden gerapporteerd. Waarschijnlijk zullen er nog allerlei gegevens worden verzameld en in elkaar gepast. We weten wel dat er in de afgelopen jaren meer is uitgestoten dan aanvankelijk werd gedacht. Het interesseert me dus of we wel of niet een gecumuleerde kloof zullen hebben.

U hebt altijd geargumenteed dat we de doelstelling voor het jaar 2020 zelf niet zullen halen, maar strikt genomen kijkt Europa naar de periode 2013 tot 2020, en daarvoor is het in orde omdat we in die periode enkele jaren compenseren voor andere jaren. Als er in enkele van die jaren toch meer wordt uitgestoten dan verwacht, dan is er toch een probleem. Ik hoop dat daarover meer duidelijkheid komt in de komende maanden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Renaat Landuyt aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over gemeentelijke ruimtelijke beleidsplannen – 985 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Landuyt heeft het woord.

Renaat Landuyt (sp-a): Minister, de Vlaamse Regering keurde op 30 november 2016 het Witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) goed. Dit BRV is de strategische langetermijnvisie op de ruimtelijke ontwikkeling van Vlaanderen en de opvolger van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Het witboek moet binnenkort resulteren in het eigenlijke Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. Momenteel worden de adviezen ingewonnen. Op termijn is het de bedoeling dat ook alle lokale besturen een Beleidsplan Ruimte gaan maken om de ruimtelijke visie op hun lokaal niveau uit te werken.

Sommige steden zijn proactief te werk gegaan. In plaats van te werken aan de vervanging van hun ruimtelijk structuurplan, zijn ze reeds gestart met het opmaken van een ruimtelijk beleidsplan, een plan dat ze kunnen hanteren als basisvisie voor het ruimtelijk beleid dat ze willen voeren in de komende jaren. Hiermee lopen zij als early adopters vooruit op de verandering in het ruimtelijk beleid en de wetgeving die hiervoor op komst is.

Minister, aangezien op dit moment enkel het voorontwerp van decreet is goedgekeurd en de eventuele uitvoeringsbesluiten nog niet zijn bepaald – we zitten nog in de fase van het witboek – , wil ik u enkele vragen stellen. Welke voorwaarden worden opgelegd aan de gemeenten om hun ruimtelijk beleidsplan officieel te laten goedkeuren als ruimtelijk beleidsplan, voor zover die gemeenten vlugger of te vlug klaar zouden zijn? Zijn er naast de inhoudelijke en procedurele elementen, zoals opgenomen in het voorontwerp van decreet, nog bijkomende aanbevelingen voor de opmaak van een gemeentelijk ruimtelijk beleidsplan?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega Landuyt, bedankt voor uw enthousiasme over de nieuwe visie over ruimte die in het witboek is goedgekeurd. Heel wat provincies en gemeenten staan te trappelen om dat in de praktijk waar te maken. Ik juich dat uiteraard alleen maar toe, en zal dat zeker niet in de weg staan.

Ik weet dat Brugge in dat geval is – het siert u bijzonder dat die ambitie daar leeft –, maar bijvoorbeeld ook de stad Geel heeft die ambitie. Er zijn ook twee

van de vijf provincies die graag voor of na het zomerreces van 2017 een voorlopige vaststelling van een beleidsplan ruimte zouden beslissen.

Dat is alleen maar toe te juichen en het sluit perfect aan bij de visie van de Vlaamse overheid. Ik heb dan ook met mijn diensten afgesproken om prioritair werk te maken van het uitvoeringsbesluit over de vaststellingsprocedure van ruimtelijke beleidsplannen, zodat de inwerkingtreding van de decretale grondslag er tijdig is en er ook duidelijkheid is over de concrete procedure.

U vraagt welke voorwaarden er zullen zijn voor gemeenten om het nieuw ruimtelijk beleidsplan te laten goedkeuren. Het voorontwerp van decreet bevat geen goedkeuringstoezicht op de vaststelling van gemeentelijke plannen. Er bestaat wel een mogelijkheid voor provincie en gewest om een soort voorbehoud te formuleren ter gelegenheid van de definitieve vaststelling. Ik verwijs naar het voorontwerp van decreet en de bijbehorende memorie die online te vinden zijn op de website www.ruimtelijkeordening.be.

We zullen de gelegenheid hebben om dit hier te bespreken wanneer het in het parlement aan bod komt. Dat is voor heel binnenkort als de Vlaamse Regering dit definitief zal hebben goedgekeurd.

Wat de vereiste inhoud betreft, verwijs ik naar de voorgestelde decretale bepalingen. Een beleidsplan ruimte bestaat uit een visie en beleidskaders. Wat die inhoud, is omschreven in het decreet en uitgelegd in de memorie van toelichting. Gemeenten en provincies die nu werken aan voorontwerpen van beleidsplannen, kunnen zich daarop oriënteren, ook al is het nog niet definitief goedgekeurd door de regering en het parlement. De procedure is daarin vervat.

In afwachting van de inwerkingtreding – uiteraard onder voorbehoud van eventuele wijzigingen die hier of door de regering worden aangebracht – en in afwachting van het uitvoeringsbesluit, is het toch al vrij duidelijk waaraan een gemeente zich best houdt. De gemeenteraad moet een principiële beslissing nemen tot opmaak. Het publiek moet op meerdere momenten worden geconsulteerd. Dat betekent dat een gemeente niet kan volstaan met louter het klassieke openbaar onderzoek te organiseren. De logica is dat voorafgaand aan de voorlopige vaststelling de bevolking ook al is geïnformeerd en bevraagd over basisprincipes enzovoort.

Hetzelfde principe geldt voor de raadpleging van de Gemeentelijke Commissie voor Ruimtelijke Ordening (GECORO). Er wordt aanbevolen om het op voorhand te doen. Wat het overleg betreft tussen de bestuursniveaus is de logica dat men de provinciale en gewestelijke bevoegde administraties uitnodigt voor een vooroverleg. Tegen het moment dat een voorlopige vaststelling zich aandient, moet de decretale grondslag in principe voorhanden zijn. Dit is een stap die men inderdaad niet kan zetten zonder een rechtsgrond. Laat dat duidelijk zijn. Je kunt wel al met de voorbereidingen starten.

Wat de fase betreft die voorafgaat aan de voorlopige vaststelling, zal het uitvoeringsbesluit allicht niet zeer veel toevoegen aan de decretale bepalingen. Maar dat is nog wat voorbarig.

U vroeg me of ik naast de inhoudelijke en procedurele elementen nog andere aanbevelingen heb. Het lijkt me interessant om de memorie te lezen voor wat de milieueffectbeoordeling van ruimtelijke beleidsplannen betreft. In de memorie wordt uitgelegd dat een zogenaamde strategische MER in een aantal gevallen verplicht is, maar hoe dan ook aan te raden. Een strategische MER levert nuttige informatie aan die kan worden gebruikt in de RUP's. De gedetailleerde uitleg staat in de memorie van toelichting die principieel door de Vlaamse Regering is goedgekeurd maar onder voorbehoud van wat ik net heb gezegd.

Ik ben graag bereid verder te begeleiden en te bekijken hoever we kunnen gaan.

De voorzitter: De heer Landuyt heeft het woord.

Renaat Landuyt (sp·a): Minister, ik dank u uw antwoord. Ik heb deze vraag niet gesteld met het oog op Brugge. Dan was ze onontvankelijk verklaard.

Als ik het goed heb begrepen, zullen wij als decreetgever erover moeten waken dat de overgangsmaatregelen dermate worden geformuleerd dat die gemeenten die al in het nieuwe proces zitten en een beetje in snelheid zijn gepakt, kunnen worden opgenomen, voor zover zij de maatregelen hebben nageleefd. Het grootste probleem blijft de zware procedure van het opstellen van een MER. Ik denk dat daar op het terrein nog wat onduidelijkheid over bestaat, daar wordt enkel in de memorie van toelichting naar verwezen. Ik pleit voor meer duidelijkheid op het terrein.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Mijnheer Landuyt, ik dank u voor uw pertinente vragen. Ik heb zelf ook een pertinente vraag in dit verhaal. Los van het feit dat de gemeenten die plannen kunnen opmaken, zal het BRV kunnen voorzien in schrappingen van stukken uit ruimtelijke structuurplannen. Die ruimtelijke structuurplannen zijn nu net de basis van bestaande ruimtelijke uitvoeringsplannen. Hoe zal dat procedureel verlopen? Zal de gemeenteraad worden geraadpleegd? Het lijkt me toch minstens noodzakelijk dat de gemeenteraad advies kan geven, eventueel zelfs bindend, over de schrapping van stukken uit ruimtelijke structuurplannen die de basis vormen van RUP's.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, wat gebeurt er in het kader van het BRV met de afbakening van groot- en kleinstedelijke gebieden? Zullen die op termijn ook worden gewijzigd? Wat als er tegenspraak is tussen het BRV, de gemeentelijke beleidsplannen en de afbakening van groot- en kleinstedelijk gebied?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: We zullen hier nog uitgebreid op terugkomen bij de bespreking van de decretale aanpassingen. Het is niet zo dat het BRV rechtstreeks een aantal bepalingen zal schrappen in ruimtelijke plannen. De bestaande RUP's kunnen in principe behouden blijven tot ze worden gewijzigd op basis van de nieuwe procedure. Natuurlijk moeten we voorzien in goede overgangsmaatregelen. Dat is ook opgenomen in de voorliggende bepalingen. We praten hier eigenlijk over iets dat nog moet worden besproken in het parlement. Ik stel voor dat we de discussie op dat moment voeren. De boodschap is echter duidelijk: men kan perfect nu al starten om op basis van die nieuwe planning te werken. Maar voor men definitieve juridische stappen zet, moet er een definitief kader zijn.

De voorzitter: De heer Landuyt heeft het woord.

Renaat Landuyt (sp·a): Op het terrein is het belangrijk te weten dat, voor zover men zich heeft gehouden aan de spelregels zoals die in de te verwachten tekst staan, niet het volledige proces moet worden overgedaan om te bewijzen dat alle regels zijn nageleefd. Ik kan me voorstellen dat er gemeenten zijn die al perfect het nieuwe circuit hebben doorlopen. Ik begrijp dat er naast de ultieme juridische bevestiging in de gemeenteraad ook een rechtsgrond moet zijn. Die rechtsgrond kan echter worden gemaakt door een bijzondere formulering in de overgangsmaatregel. Het zou spijtig zijn voor de vele ambtenaren op het werkveld dat zij dit zomaar moeten herbeginnen. Dat krijgt men niet verkocht.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.